

Sygn. akt VI ACa 987/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 grudnia 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - del. Grzegorz Tyliński

po rozpoznaniu w dniu 21 grudnia 2021 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Bank (...) S. A. w W.

przeciwko S. P.

o zapłatę kwoty 610 876,55 zł

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 2 października 2019 r., sygn. akt XXV C 339/18

1) **oddala apelację;**

2) **zasądza od S. P. na rzecz (...) Bank (...) S. A. w W. kwotę 8 100 (osiem tysięcy sto) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

Sygn. akt VI ACa 987/19

UZASADNIENIE

Powód Bank (...) S. A. w W. domagał się zasądzenia solidarnie od S. P., (...) sp. z o. o. w W. kwoty 610 876,55 zł oraz kwoty skapitalizowanych odsetek w wysokości 108 650,98 zł wraz z dalszymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 9 stycznia 2018 roku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu wg norm przepisanych. Zarządzeniem z dnia 22 marca 2018 r. Przewodniczący w Sądzie Okręgowym w Warszawie zwrócił pozew w części obejmującej żądanie zasądzenia kwoty 108 650,98 złotych stanowiącej skapitalizowane odsetki umowne naliczone za okres 5 września 2014 r. – 8 stycznia 2018 r.

Pozwani J. P. oraz (...) sp. z o. o. nie zajęli stanowiska w prawie, zaś S. P. nie zgodził się z żądaniem pozwu.

Wyrokiem z dnia 2 października 2019 r. (sygn. akt XXV C 339/18), zaocznym wobec (...) Spółki z o. o. w W., Sąd Okręgowy w Warszawie:

I. zasądził od S. P. na rzecz (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 610 876,55 zł;

II. w pozostałym zakresie oddalił powództwo;

III. zasądził od S. P. na rzecz (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 25 129 zł tytułem kosztów procesu.

Rozstrzygnięcie to zapadło przy następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

W dniu 19 lipca 2011 roku S. P. zawarł z (...) Bank (...) S. A. w W. umowę pożyczki hipotecznej nr (...) w wykonaniu Umowy o finansowanie nr (...). Na podstawie umowy (ust. 1) powód udzielił pozwanemu pożyczki w kwocie 700 000 zł na okres do 5 lipca 2026 roku. Oprocentowanie pożyczki wyznacza stopa WIBOR dla 3-miesięcznych depozytów powiększona o 3 punkty procentowe z zastrzeżeniem pkt. 13 lit. b) umowy. Spłata pożyczki nastąpi w ratach równych (ust. 1 - 3 i 8). Zabezpieczenia pożyczki hipotecznej stanowią zabezpieczenia ustanowione w wykonaniu Umowy o finansowanie (ust. 11). Niedotrzymanie warunków Umowy o finansowanie będzie traktowane jako niedotrzymanie warunków Umowy pożyczki, stanowiąc podstawę do wypowiedzenia Umowy pożyczki (ust. 13 lit. c). „Regulamin czynności kredytowych i zabezpieczających dla małych i średnich przedsiębiorstw w ramach linii biznesowej (...) Bank (...) SA” stanowił integralną część Umowy pożyczki (ust.15). W dniu 19 lipca 2011 roku S. P. zawarł z (...) Bank (...) SA w W. umowę o finansowanie nr (...). Na podstawie umowy (ust.1) powód przyznał pozwanemu limit kredytowy do maksymalnej wysokości 1 000 000 zł. Zabezpieczenie należności stanowi weksel własny in blanco wystawiony przez kredytobiorcę wraz z deklaracją wekslową poręczony przez J. P. (ust. 3 lit. a). Na zabezpieczenie należności wekslowych ustanowiono dwie hipoteki łączne do kwot 570 000 zł oraz 930 000 zł na zabezpieczenie spłaty kapitału oraz odsetek i pozostałych kosztów ustanowione na rzecz banku na nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Grójcu prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz na spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego nr (...) znajdującego się w W. przy ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy dla Warszawy Mokotowa prowadzi księgę projektowaną nr (...) (ust. 3 lit. b i c). „Regulamin czynności kredytowych i zabezpieczających dla małych i średnich przedsiębiorstw w ramach linii biznesowej (...) Bank (...) SA” stanowił integralną część Umowy (ust. 6). Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, dla którego prowadzona jest księga wieczysta nr (...), przysługujące na zasadzie wspólności ustawowej małżeńskiej S. P. i J. P., obciążone jest dwiema hipotekami umownymi łącznymi do kwot 570 000 zł oraz 930 000 zł na zabezpieczenie wiarytelności wynikającej z weksla in blanco z dnia 19 lipca 2011 r. wraz z deklaracją wekslową, zgodnie z którą wierzyciel wekslowy ma prawo uzupełnić weksel kwotą do wysokości 1 700 000 zł. Hipoteki współobciążają nieruchomość, dla której Sąd Rejonowy w Grójcu prowadzi księgę wieczystą nr (...), stanowiącą własność (...) sp. z o. o. Pismem z dnia 15 lipca 2015 r., odebrany przez S. P. 30 lipca 2015 r., w związku z brakiem spłaty zadłużenia wymagalnego powód wypowiedział Umowę pożyczki hipotecznej z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia, o czym powód poinformował (...) sp. z o.o. w dniu 30 lipca 2015 r. Na dzień złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu kapitał wymagalny wynosił 32 046,20 zł, zaś odsetki umowne wymagalne 26 122,62 zł. W dniu 9 stycznia 2018 r. powód wystawił wyciąg z ksiąg banku, stwierdzając zadłużenie S. P. względem powoda na podstawie Umowy pożyczki m. in. w kwocie 610 876,55 zł tytułem wymagalnego kapitału oraz w łącznej kwocie 78 853,98 zł tytułem odsetek umownych karnych naliczonych wg stopy 8% oraz 5%.

W tak ustalonych okolicznościach faktycznych Sąd Okręgowy zważył, iż w związku z wypowiedzeniem przez powodowy bank (...) pożyczki wiarytelności z niej wynikające stały się w całości wymagalne z upływem okresu wypowiedzenia. W związku z tym pozwany S. P. jako pożyczkobiorca jest zobowiązany do zwrotu kwoty pożyczki wraz z należnymi odsetkami. Zasądzeniu od pozwanego S. P. na rzecz powoda podlegała kwota dochodzonego kapitału pożyczki. Sąd I instancji oddalił żądanie zasądzenia odsetek za opóźnienie liczonych zgodnie z art. 481 § 2 k. c. Zgodnie bowiem z tym przepisem jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. Jednakże gdy wiarytelność jest oprocentowana według stopy wyższej, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy. Zatem art. 481 § 2 k. c. ma zastosowanie, tylko gdy strony samodzielnie nie ustaliły stopy odsetek za opóźnienie. Tymczasem z wyciągu z ksiąg banku wynika, że kwota kapitału podlega obecnie oprocentowaniu według umownej stopy karnej. Odsetki w wysokości ustawowej są w takiej sytuacji nienależne zważywszy, że kształtowanie się umownej stopy odsetek karnych jest sądowi nieznanym wobec niezłożenia przez powoda regulaminu pożyczki, co oznacza, że mogą one odbiegać od stopy odsetek ustawowych za opóźnienie. W sytuacji, w której odsetki umowne za opóźnienie są niższe od odsetek ustawowych za opóźnienie, wierzycielowi nie przysługuje prawo do żądania zasądzenia odsetek ustawowych. Wobec zakresu twierdzeń i materiału dowodowego przedłożonego przez powoda nie było możliwe ustalenie należnych powodowi odsetek za opóźnienie.

Co do roszczenia skierowanego przeciwko pozostałym pozwanym, Sąd Okręgowy uznał, iż podlega ono oddaleniu, albowiem hipoteki łączne obciążające nieruchomości pozwanych nie zabezpieczały dochodzonych w tym

postępowaniu wierzytelności z tytułu umowy pożyczki. Z treści Umowy o finansowanie oraz wpisów w księgach wieczystych wynika, że hipoteki łączne zabezpieczały należności z weksla wręczonego na zabezpieczenie Umowy o finansowanie, a pośrednio również na zabezpieczenie Umowy pożyczki. Zobowiązanie z weksla gwarancyjnego jest zaś innym zobowiązaniem niż zobowiązanie zabezpieczone przez ten weksel gwarancyjny. Jakkolwiek pomiędzy oboma zobowiązaniami występuje łączność tak, że wierzyciel nie może z mocy weksla uzyskać w zasadzie więcej praw niż przysługuje mu w ramach stosunku, z którego wynika podlegająca zabezpieczeniu wierzytelność, jak również że spełnienie jednego z tych zobowiązań powoduje wygaśnięcie także drugiego oraz bezpodstawność roszczenia cywilnoprawnego pociąga za sobą bezpodstawność roszczenia opartego na wekslu, jednakże ścisła łączność zobowiązań nie oznacza ich jedności. Przy tym stosunek podstawowy nie jest nawet źródłem zobowiązania wekslowego, którym jest umowa dochodząca do skutku poprzez wydanie remitentowi weksla przez wystawcę. Umowa leżąca u podstaw zaciągnięcia zobowiązania wekslowego określa jednak cel gospodarczy lub społeczny przysporzenia wekslowego. Mając na uwadze, iż powód dochodził zapłaty nie z weksla (nie wiadomo nawet czy wręczony pożyczkobiorcy weksel in blanco został wypełniony, a więc czy zobowiązanie wekslowe istnieje), ale z Umowy pożyczki nie ma podstaw do zasądzenia od pozwanych (...) sp. z o.o. jakichkolwiek kwot w oparciu o Umowę pożyczki, której nie zabezpieczają hipoteki łączne obciążające ich nieruchomości i spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu. Istniejące hipoteki nie zabezpieczają należności dochodzonej pozwem.

O kosztach postępowania pierwszoinstancyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 2 k. p. c.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 2 października 2019 r. wniósł pozwany S. P., przy czym jego stanowisko zostało sprecyzowane w piśmie z dnia 2 czerwca 2020 r. Ostatecznie pozwany zaskarżył krzywdzące go rozstrzygnięcie w całości, zarzucając mu naruszenie prawa proceduralnego mający istotny wpływ na jego treść:

- a) art. 325 k. p. c. przez jego niezastosowanie - w sentencji wyroku: brak jest „oddalenie powództwa w stosunku do (...) Sp. z o.o.”, a w tytule wyroku jest „(...) zaoczny wobec (...) Sp. z o. o.”;
- b) art. 343¹ k. p. c. poprzez jego niezastosowanie;
- c) art. 327¹ k. p. c. poprzez jego niezastosowanie - brak potrzebnych elementów w uzasadnieniu wyroku. Skarżący wskazał, iż nie wie, co Sąd Okręgowy wziął pod uwagę a co pominął w uzasadnieniu wyroku i dlaczego pominął;
- d) art. 233 § 1 k. p. c. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę materiału dowodowego;
- e) art. 214 § 1 k. p. c. poprzez jego niezastosowanie i bezzasadny brak odroczenia rozprawy pomimo istnienia „innej znanej sądowi przeszkodą, której nie można przewyżyć”.
- f) art. 227 k. p. c. poprzez jego pominięcie (śmierć prezesa zarządu (...) Sp. z o. o.).

Dodatkowo skarżący zarzucał, iż Sąd Okręgowy nie uwzględnił, iż roszczenie przeciwko pozwanemu uległo przedawnieniu, iż doszło do zmiany firmy powoda, jak również iż brak było w sprawie niniejszej niezbędnych elementów pozwu (nr PESEL, KRS stron, data określenia wymagalności roszczenia), a w takiej sytuacji pozew powinien zostać zwrócony.

Podnosząc powyższe zarzuty apelujący wnosił ostatecznie zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie była zasadna, albowiem podniesione w niej zarzuty były całkowicie chybione.

Podkreślić należy, iż skarżący, czy to w apelacji, czy też w piśmie zawierającym sprecyzowanie jego zarzutów, podnosi w istocie zarzuty wyłącznie o charakterze formalnym. W takiej sytuacji na wstępie wskazać należy, iż zarzut naruszenia

prawa procesowego, aby mógł być uznany za jakkolwiek zasadny, winien wskazywać również wpływ takiego uchybienia na treść rozstrzygnięcia. Uchybienie przepisom postępowania, o ile nie przyjmuje postaci nieważności postępowania, a które nie miało wpływu na treść zaskarżonego wyroku, pozostaje bez znaczenia dla przeprowadzanej kontroli instancyjnej. W tym zakresie najdalszym zarzutem zawartym w apelacji pozwanego należało uznać zarzut naruszenia art. 214 k. p. c. Pozwany w tym zakresie podnosił, iż jego Zarzut ten nie jest zasadny przynajmniej z dwóch przyczyn. Przede wszystkim zwrócić należy uwagę, iż jakkolwiek pozwany przedstawił dokument, z którego wynikać mogło, iż wskazywany przez niego pełnomocnik nie stawi się z uwagi na leczenie rehabilitacyjne, jednakże do zamknięcia rozprawy przed Sądem Okręgowym w ogóle nie przedłożono pełnomocnictwa dla tak wskazywanego pełnomocnika. Nie sposób zatem w ogóle przyjąć, iż adw. P. M. pełnił w niniejszym postępowaniu rolę pełnomocnika powoda – do czasu ogłoszenia przez Sąd Okręgowy wyroku. Pełnomocnictwo zostało przedłożone dopiero w dniu 23 lipca 2020 r., a zatem wiele miesięcy po ogłoszeniu zaskarżonego wyroku. Niezależnie od powyższych okoliczności, nie sposób nie zwrócić uwagi, iż w realiach okręgu (...), w którym zawód adwokata lub radcy prawnego wykonuje kilka tysięcy osób, ustanowienie pełnomocnika substytucyjnego nie sprawia większych trudności – jeżeli zachodzi taka potrzeba wywołana planowanym leczeniem pełnomocnika, którego strona wybrała do reprezentowania w postępowaniu sądowym. Nie sposób też twierdzić, iż pozwany nie miał czasu na podjęcie tych wszystkich działań, skoro o terminie rozprawy w pierwszej instancji powiadomiony został już w dniu 15 czerwca 2019 r. – blisko pięć miesięcy wcześniej.

Szereg zarzutów zawartych w apelacji powoda (zarzut naruszenia art. 343¹, art. 327¹, czy art. 227 k. p. c.) dotyczy nieuwzględnienia przez Sąd Okręgowy w istocie braków w organach pozwanej Spółki. Z jednej strony zwrócić tu należy uwagę, iż okoliczność ta nie została przez pozwanego ujawniona w toku postępowania pierwszoinstancyjnego, a zatem Sąd Okręgowy nie miał się jak dowiedzieć, o tego rodzaju brakach. Niemniej jednak obecnie tego rodzaju argumenty winny ulegać rozproszeniu, a to z uwagi na czynności podejmowane przez Sąd Okręgowy w Warszawie już po uprawomocnieniu się wyroku, na skutek ujawnienia przez pozwanego tej okoliczności – postanowieniem z dnia 29 października 2021 r. Sąd I instancji uchylił wyrok względem (...) Sp. z o. o. i w tym zakresie postępowanie zawiesił – stosownie do art. 174 § 1 pkt 2 Kodeksu postępowania cywilnego. Roszczenie skierowane zatem przeciwko temu podmiotowi zostanie rozpoznane po usunięciu przeszkód, które wskazuje skarżący we wniesionej apelacji.

Dodatkowo – w ramach zarzutu naruszenia art. 327¹ k. p. c. – skarżący wskazuje – na znacznym poziomie ogólności – na brak potrzebnych elementów w uzasadnieniu wyroku. Z jednej strony tak ogólnie sformułowany zarzut w ogóle nie mógł być uznany za jakkolwiek zasadny. Z drugiej zaś – skoro uzasadnienie wyroku sporządzane jest już po jego ogłoszeniu, wadliwości uzasadnienia mogą mieć co najwyżej względny wpływ na treść rozstrzygnięcia. W praktyce zarzut naruszenia art. 327¹ k. p. c. może być uznany za zasadny jedynie wówczas, gdy wadliwości sporządzonego uzasadnienia są tego rodzaju, iż wykluczają możliwość instancyjnej kontroli zaskarżonego orzeczenia. Tego rodzaju sytuacja w sprawie niniejszej tym bardziej nie występuje.

Za niezrozumiałą należy uznać zarzut naruszenia art. 325 k. p. c. Z jednej strony apelujący nie wskazuje, jakiego rodzaju elementy nie zostały zawarte w zaskarżonym wyroku, z drugiej zaś Sąd Apelacyjny tego rodzaju wadliwości w ogóle nie dostrzega. Jedynie domyślać się można, iż w ocenie skarżącego brak jest możliwości oddalenia powództwa w wyroku zaocznym. W tym zakresie ogólnie należy zwrócić uwagę, iż uregulowania Kodeksu postępowania cywilnego nie wykluczają możliwości oddalenia powództwa, nawet jeżeli pozwany nie bierze udziału w postępowaniu i nie zajmuje stanowiska w sprawie. Sformułowanie: „w pozostałym zakresie oddala powództwo” (pkt II. wyroku Sądu Okręgowego) niewątpliwie dotyczy również kwestii podmiotowych, a tym samym zawiera rozstrzygnięcie w stosunku do J. P. oraz Spółki (...) S. A. (następnie uchylone wobec stwierdzonych wadliwości w organach tej Spółki).

Zarzut naruszenia art. 233 k. p. c., pomimo jego sformułowania zarówno w apelacji, jak i w piśmie precyzującym, jest ogólny w stopniu, który uniemożliwia jakiegokolwiek zorientowanie się, jakie dowody zostały przez Sąd Okręgowy ocenione w sposób nieprawidłowy, zaś w szczególności jakie okoliczności faktyczne zostały ustalone nieprawidłowo, bądź nie zostały w ogóle ustalone. Zarzut ten nie mógł być zatem jakkolwiek uznany za trafny.

Dodatkowo w piśmie z dnia 2 czerwca 2020 r. pozwany, już reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, sformułował – konsekwentnie bez bliższego skonkretyzowania – zarzut braku zwrotu pozwu, czyli, jak należy wnioskować, naruszenia art. 130 k. p. c. Z jednej strony ponownie zwrócić tu należy uwagę na potrzebę wskazania, iż tego rodzaju uchybienia miały wpływ na treść rozstrzygnięcia, z drugiej – iż sygnalizowane w apelacji nieprawidłowości nie następują. W szczególności zwrócić należy uwagę, iż w pozwie wskazano zarówno PESEL pozwanego S. P., jak i drugiej z pozwanych, a ponadto nr REGON pozwanej Spółki. Numer Krajowego Rejestru Sądowego powoda wynika zaś wprost, z załączonego do pozwu odpisu z tego Rejestru. Jakkolwiek numer ten winien być wskazany bezpośrednio w pozwie, zważywszy jednak, iż jego ustalenie na podstawie załączonych do pozwu dokumentów nie sprawia istotnych trudności, nie sposób było uznać, iż tego rodzaju uchybienie miało wpływ czy to na treść rozstrzygnięcia, czy też na ewentualnie nadanie klauzuli wykonalności na taki tytuł egzekucyjny. Za niezasadny należało również uznać zarzut zmiany nazwy powodowej Spółki. Zmiana nazwy nie skutkuje, jak zdaje się to wywodzić skarżący, wygaśnięciem wszelkich zobowiązań wobec podmiotu, który nazwę zmienia. Przeciwnie – zobowiązania te pozostają w mocy i należne są temu samemu podmiotowi (nie dochodzi tu zresztą w ogóle do przeniesienia uprawnienia na podmiot trzeci).

Ostatni zarzut zawarty w piśmie przygotowawczym z dnia 2 czerwca 2020 r., dotyczący biegu terminu przedawnienia. Nie ulega wątpliwości, iż roszczenia powoda z tytułu dokonywanych czynności bankowych przedawniają się z upływem trzyletniego terminu wskazanego w art. 118 k. c., jako związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. W sytuacjach tego rodzaju, jak w niniejszym postępowaniu – w którym świadczenie partiami spełniane jest na rzecz uprawnionego (choć nie jest to świadczenie okresowe), wymagalność niespłaconej części długu pieniężnego następuje z chwilą skutecznego wypowiedzenia umowy. Zwrócić tu należy uwagę, iż pozwany nie kwestionował skuteczności tego wypowiedzenia, które w świetle zaoferowanego przez powoda materiału procesowego nastąpiło w dniu 30 lipca 2015 r., co trafnie ustalił Sąd Okręgowy. Ta zatem data określa początek biegu trzyletniego terminu przedawnienia. Przed jego upływem – w dniu 16 stycznia 2018 r. - powód nadał u operatora wyznaczonego pozew, inicjujący niniejsze postępowanie, co z kolei doprowadziło do przerwania biegu przedawnienia (art. 123 pkt 1 k. c.). Powyższe okoliczności prowadzą do wniosku, iż dochodzone w niniejszym postępowaniu przeciwko pozwanemu S. P. roszczenie nie uległo przedawnieniu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanego S. P. jako bezzasadną – stosownie do art. 385 Kodeksu postępowania cywilnego.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono omyłkowo na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 391 § 1 k. p. c. Sąd Apelacyjny nieprawidłowo przyjął, iż powód reprezentowany jest w niniejszym postępowaniu przez zawodowego pełnomocnika, tymczasem reprezentujący bank pełnomocnik, takiego waloru nie posiada.

Z tych przyczyn orzeczono jak w sentencji.